

# **BIJLES GRAMMATICA**

KLAS 1

GYMNASIUM CAMPHUSIANUM

DOCENTENBOEKJE

## **INHOUDSOPGAVE**

|             |    |
|-------------|----|
| Inleiding   | 2  |
| Handleiding | 3  |
| Les 1       | 5  |
| Les 2       | 7  |
| Les 3       | 9  |
| Les 4       | 12 |
| Les 5       | 13 |
| Les 6       | 14 |
| Les 7       | 15 |

### **Bijlagen**

1. Presentielijst
2. Evaluatieformulier
3. Antwoorden

## Inleiding

In dit boekje staat lesmateriaal dat geschikt is voor bijlessen grammatica in het eerste trimester van het eerste leerjaar. Het lesmateriaal bestaat uit oefeningen en ondersteunende theorie. De theorie behandelt thema's die al behandeld zijn in de les. De leerlingen hebben echter behoefte aan deze herhaling en ze hebben er baat bij. De leerlingen kunnen de oefening individueel maken, waarbij de docent eventueel hulp biedt en ze kunnen de oefening ook in tweetallen maken waarbij ze elkaar helpen.

### Doelgroep:

De bijlessen zijn voor leerlingen uit klas 1 die onvoldoende scoren op de eerste toets(en) van grammatica. De leerlingen zijn niet verplicht om alle bijlessen te volgen; bij voldoende verbetering mag de leerling eerder stoppen met de bijlessen.

### Doelstellingen van de bijlessen:

- Het bieden van *meer individuele* ondersteuning.
- Leerlingen een goede basis meegeven, zodat de kans groter wordt dat de leerlingen de lessen grammatica goed kunnen volgen.
- Een achterstand wegwerken bij leerlingen die op de basisschool niet of nauwelijks grammaticaonderwijs hebben gekregen.
- Eventuele misverstanden wegnemen die zijn ontstaan doordat leerlingen op de basisschool een andere werkwijze hebben geleerd.
- Het zelfvertrouwen van de leerlingen vergroten; door extra oefening en feedback krijgen de leerlingen meer vertrouwen in zichzelf.

Ik hoop dat deze doelstellingen door middel van de bijlessen zullen worden bereikt. Succes!

*Lisette Veldhuizen, januari 2012*

*Docent Nederlands en grammatica*

## Handleiding

Het is voor de leerlingen prettig als de bijlessen min of meer dezelfde opbouw hebben. Ze weten dan wat er van hen wordt verwacht en wat ze kunnen verwachten van de docent. Elke docent is vrij om zijn/haar eigen invulling te geven aan de bijles. Toch geef ik hieronder een opzet van hoe de bijles eruit zou kunnen zien.

Voor elke les is een oefening beschikbaar. Er zijn in totaal zeven oefeningen. De bijlessen kunnen, indien nodig, worden uitgebreid. De oefeningen kunnen dan als basis dienen voor een nieuwe oefening. Bij de eerste drie lessen zit een toelichting. In deze toelichting wordt bepaalde theorie herhaald en worden suggesties gedaan om de theorie uit te leggen. Deze theorie kan ook later nog worden behandeld. De leerlingen hebben immers vaak behoefte aan herhaling.

In de bijlagen vind je een presentielijst en een evaluatieformulier. In de presentielijst kun je bijhouden wanneer welke leerling aanwezig is. Ook is het handig om daarin te noteren wat het probleem is van de betreffende leerling. Op het evaluatieformulier kunnen leerlingen aangeven wat ze van de bijles vonden. Ze krijgen dit formulier na afloop. De ingevulde formulieren geven een inzicht in hoe de leerlingen de bijlessen hebben ervaren en kunnen op die manier eventueel verbeterpunten opleveren voor toekomstige bijlessen.

### Verloop van de bijles

- Welkom, vermelding op de presentielijst (zie bijlage). De docent informeert naar de leerlingen die er niet zijn en wel verwacht werden.
- De docent begint met een uitleg, met behulp van het bord. Daarbij is aandacht voor herhaling. Leerlingen krijgen hierbij gelegenheid hun vragen in te brengen en de docent speelt hierop in. Leerlingen geven ook elkaar antwoord. In dit gedeelte van de les wordt duidelijk waarover de leerlingen vragen hebben. De docent maakt hiervan aantekeningen en probeert per leerling bij te houden waar de knelpunten zitten.
- De leerlingen krijgen een oefening op stencil. Het is voor de leerlingen prettig als ze op het oefenblad ook de antwoorden mogen zetten. Dat werkt sneller en het is praktisch om de opdrachten en antwoorden op een blad te hebben.
- De docent bepaalt of de leerlingen de oefening zelfstandig maken of dat ze mogen overleggen. Omdat het zowel zinvol is om te overleggen als ook om individueel de oefening te maken, kan de docent voorstellen om de eerste drie zinnen gezamenlijk te maken en daarna de oefening zelfstandig af te maken.
- Als iedereen klaar is, wordt de oefening klassikaal besproken. De leerlingen mogen om de beurt de antwoorden geven. Het verdient aanbeveling om leerlingen de antwoorden te laten geven van een opdracht die ze lastig vinden. De docent kan dan direct inspelen op de moeilijkheden die de leerling tegenkomt.
- Omdat niet iedereen op hetzelfde moment klaar is met de oefening, is het handig om een extra opdrachtje te geven. Een extra opdrachtje kan bijvoorbeeld zijn: *Verzin zoveel mogelijk voorzetsels.*

- Na het klassikaal bespreken krijgen de leerlingen alsnog gelegenheid om vragen te stellen. Ook worden de leerlingen gestimuleerd om na te denken over wat ze moeilijk vinden. Indien gewenst, zet de docent nog enkele belangrijke dingen op het bord.
- De docent maakt aantekeningen van de vorderingen van de leerling. Op basis van deze aantekeningen kan de bijlesdocent de grammaticadocent informeren. In overleg met de grammaticadocent kan de bijlesdocent een leerling vrijstellen van verdere bijlessen.

## **OEFENING, BIJLES 1                      SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **A) Instructie:**

- Geef de pv (omcirkelen) en het wwv (onderstrepen) aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Noteer op het lijntje voor de zin uit hoeveel zinsdelen de zin bestaat
- 

- ..... 1. De grote jongen staat snikkend in de hoek van de kamer.
- ..... 2. Volgens de directeur moet de leerling over de ruzie hebben gelogen.
- ..... 3. In de vakantie op Kreta hebben mijn ouders armbandjes, tasjes en  
zonnebrillen aangeschaft.
- ..... 4. In de plaatselijke bibliotheek worden griezelige verhalen over allerlei dieren  
spannend voorgelezen.
- ..... 5. Het eindexamen zal door sommige leerlingen helaas niet worden gehaald.
- ..... 6. Hoe leg jij dit voorval straks uit?

### **B) Instructie:**

- Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
- Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.

## **TOELICHTING BIJLES 1**

- Laat de leerlingen de oefening maken.
- Bespreek de antwoorden van de oefening.
- Bespreek daarna de volgende vragen (of een deel ervan) met de leerlingen. Laat de leerlingen de antwoorden toelichten en geef zelf extra uitleg waar nodig.

### **Theorie**

1. *Wat is bijzonder aan het tegenwoordig deelwoord?*
2. *Is een passief deelwoord altijd een zelfstandig werkwoord?  
En een voltooid deelwoord?*
3. *Is een infinitief altijd een hulpwerkwoord?*
4. *Is het hele werkwoord altijd een infinitief?*
5. *Is een infinitief altijd een zelfstandig werkwoord?*
6. *Staat in elke zin een zelfstandig werkwoord?*
7. *Staat in elke zin een hulpwerkwoord?*
8. *Is de persoonsvorm altijd een hulpwerkwoord?  
Licht toe.*

### **Dubbelzinnigheid**

Leg het begrip *dubbelzinnigheid* uit met behulp van de volgende zin. Zet de zin op het bord:

- *Ik moet de fiets van mijn moeder binnenzetten.*

Betekenis 1: Je moeder wil dat je je fiets binnenzet.

Betekenis 2: Je moet de fiets, die van je moeder is, binnenzetten.

## **OEFENING, BIJLES 2                      SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **Instructie:**

- Geef de pv (omcirkelen) en het ww (onderstrepen) aan.
- Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
- Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
- Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.

1. Ondanks zijn overgewicht van 80 kilo heeft de levensgenieter opnieuw cola, chips

en taart genuttigd in de kantine tijdens de pauze.

2. Tijdens de feestweek zijn de mensen op een gegeven moment van schrik huilend

weggegaan.

3. Met het schoonmaken deed de hulp haar mooie armband zeker af.

4. De toetsen van de tweede klas worden door de docenten ongetwijfeld meteen

nagekeken.

5. Ik zou alvast gaan werken aan je gedicht en surprise voor Sinterklaas!

6. Doe die pet voortaan onmiddellijk af!

### ***Omcirkel het juiste antwoord:***

- |                                                               |                |
|---------------------------------------------------------------|----------------|
| 7. In een zin staat altijd een zww.                           | waar/niet waar |
| 8. In een zin staat altijd een hww.                           | waar/niet waar |
| 9. Een voltooid deelwoord is altijd een zww.                  | waar/niet waar |
| 10. Een persoonsvorm is altijd een hww.                       | waar/niet waar |
| 11. Een infinitief is altijd een hww.                         | waar/niet waar |
| 12. Als er meer dan één ww in de zin staat, is de pv een hww. | waar/niet waar |
| 13. Een infinitief is altijd een zww.                         | waar/niet waar |



## **TOELICHTING BIJLES 2**

- Laat de leerlingen de oefening maken.
- Bespreek de antwoorden van de oefening.
- Behandel daarna onderstaande theorie.

### **Theorie zinsdelen**

De leerlingen vinden het vaak lastig om de zinnen te verdelen in zinsdelen. Behandel nogmaals de eenzinsdeeltest en gebruik de volgende zinnen om te oefenen. Zet de zinnen op het bord, zodat iedereen mee kan doen en mee kan kijken. (De zinnen kun je op het bord zetten als de leerlingen hun oefening maken).

*Door de storm waaiden de pannen van het dak.*

*Ik sloeg de spijker op de kop.*

*Na de voorstelling bleven we nog even hangen.*

*Hij zou dat wel even doen.*

*Ajax kan de volgende ronde nog halen.*

*De leerling vergiste zich dit keer niet.*

*Zou jij dat even voor mij willen doen?*

*De opkomst viel erg mee.*

*H et schoolfeest was een groot succes.*

*De kunstisbaan in Breda gaat om 10 uur open.*

*Anoek zal Pim en Sjors ophalen voor de film.*

*Het schrijven van een verhalend opstel vinden veel leerlingen niet makkelijk.*

### **Let ook op de betekenis**

1) *Mevrouw Jans gaat graag winkelen met mevrouw Sjans uit de Modestraat.*

- *Mevrouw Sjans uit de Modestraat* is één zinsdeel. Als je zegt:

*Mevrouw Sjans gaat graag winkelen met mevrouw Jans uit de Modestraat*, krijgt de zin een andere betekenis. Dat is niet de bedoeling.

2) *De leerlingen gaan naar het feest van onze school.*

- Je kunt dan niet zeggen: *Naar het feest gaan de leerlingen van onze school.*

3) *De docent geeft aan de leerling uit 1b bijles.*

- Je kunt dan niet zeggen: *Aan de leerling geeft de docent uit 1b bijles.*

## **OEFENING, BIJLES 3                      SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **Instructie:**

- Geef de pv (omcirkelen) en het ww (onderstrepen) aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
  - Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.
- Extra:** geef het lijdend voorwerp aan
- 

1. Ik heb gisteren nog aan jou moeten denken!
2. Erger jij je nooit aan de herrie op straat?
3. Wat wordt nu weer gedaan door die jongen?
4. Als beloning werd door de docent glimlachend een filmpje getoond aan de klas.
5. Na veel twijfelen hadden de kinderen van onze school toch gekozen voor de  
  
excursie in het buitenland.
6. Wie bedenkt volgende week opnieuw een goed idee voor onze club?
7. Daar zit je opa gezellig in de stoel van oma te knikkebollen.

### ***Maak de volgende opdracht:***

8. Maak een enkelvoudige zin die bestaat uit vier zinsdelen en een hulpwerkwoord van de toekomstige tijd.

---

---

### TOELICHTING BIJLES 3

- Laat de leerlingen de oefening maken en bespreek daarna de antwoorden.
- Behandel onderstaande theorie.

Ontleden ( herhaling), de volgorde is belangrijk (zet dit op het bord)

Pv hoe?

Zd hoe?

Wwg hoe? (uitzondering?)

Ond hoe?

Lv hoe?

Ow begint nooit met ...

Lv begint nooit met ...

### Hulpwerkwoorden en zelfstandige werkwoorden

1) De wegstreeptruc

*Ga jij vanavond nog voetballen? → Voetbal jij vanavond nog?*

Niet: *Ga jij vanavond nog?*

De pv streep je eerst weg.

*Zouden we zaterdag nog gaan voetballen? → Gaan we zaterdag nog voetballen?*

*→ Voetballen we zaterdag nog?*

2) Functie: waar gaat het om?

*Ga jou vanavond nog voetballen? (ga = hww)*

*Zouden we zaterdag nog gaan voetballen? (hww= zouden + gaan)*

### De bijzondere hulpwerkwoorden

TT = toekomstige tijd: *zullen* (zouden etc.) niet: gaan/moeten!

VT = met *hebben/zijn* want daarmee maak je voltooid tijd: Ik *had* het wel gedacht!

(Deze ww kunnen ook gewone hww zijn: *Dat heb je maar te doen!*)

LV = met *worden* want daarmee maak je lijdende vorm: Het meisje *wordt* gepest.

(lijdend is passief, dus niet actief: passief deelwoord). Het meisje pest niet zelf.

### Zinnen met worden

*Jij knipt het plaatje uit.* = jij is ow, degene die de actie doet. Dit is een actieve zin.

Hoe maken we de zin passief? Passief dw, dus met 'worden'.

*Het plaatje wordt door jou uitgeknipt.* = het plaatje is ow, maar **ondergaat** de actie.

Dit is een passieve zin. Hierin staat nooit een lijdend voorwerp.

Check:

1. Wie/wat wordt uitgeknipt? Het plaatje, maar... is al ow!

2. *Door jou* kan sowieso geen onderwerp zijn, want het begint met een voorzetsel.

Wat gebeurt er nu?

**Het lv wordt ow en het lv verdwijnt! Kijk maar goed!**

### Het wederkerend werkwoord

Zie zin 2:

*Erger jij je nooit aan de herrie op straat?*

Het ww is: *erger je*

Het hele werkwoord is: *zich ergeren*. Dit is een wederkerend werkwoord.

Wederkerende werkwoorden hebben een wederkerend voornaamwoord bij zich. Dit wederkerend voornaamwoord duidt dezelfde persoon aan als het onderwerp in de zin:

*Ik erger **me***

*Jij ergert **je***

*Zij ergeren **zich***

Wie weet nog meer voorbeelden van een wederkerend werkwoord?

(zich schamen, zich bemoeien, zich gedragen etc.)

## OEFFENING, BIJLES 4                      SUCCESS!

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### Instructie:

- Geef de pv (omcirkelen) en het ww (onderstrepen) aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
  - Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.
  - **Extra:** geef het lijdend voorwerp aan
- 

1. Vanwege de enorme belangstelling zijn door de leerlingen uit 5b de kaartjes al

gereserveerd.

2. Wie had eergisteren spontaan de afwas gedaan bij mij thuis?

3. De boeken in de kast worden door de opgewekte schoonmaker fluitend

afgestoft.

4. De docent zal de meeste toetsen van de toetsweek nu inmiddels hebben

nagekeken.

5. De koffie wordt door de man van het café met zorg bereid voor de klant.

6. Ga vanmiddag lekker fietsen!

7. De Uggs zullen na lang sparen worden aangeschaft door Eva.

*Wat vind je nu nog moeilijk? Schrijf op:*

-----  
-----  
-----

## **OEFENING, BIJLES 5                      SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **A) Instructie:**

- Geef de pv en het wwv aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Geef het onderwerp aan.
  - Geef het lijdend voorwerp aan.
  - Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.
- 

1. Werden de pepernoten alweer door Sint en Piet gestrooid in het auditorium van de school?
2. De surprise zal volgend jaar door de leerling nog mooier worden gemaakt.
3. Veel hebben wij gezien tijdens de vakantie op Kreta met het reisgezelschap.
4. Je moet elkaar niet steeds bedotten op 1 april.
5. Het feestje van Sander is door zijn vader enige weken geleden voorbereid.
6. Mevrouw Vrolijk wil meneer Verdriet uit de Emmalaan nog een keer gaan verrassen.

### **B) Woordsoorten: Noteer olw, blw, zn en vz.**

In de mooie tuin liep het kleine meisje verwonderd een rondje. Ze, Annelies, lette goed op. Ze zag hoe prachtig de tulpen bloeiden. Ze plukte snel een bosje. Ze deed een elastiekje om de bloemen. Later zette ze de geplukte bloemen in een vaas op de marmeren schoorsteenmantel. Annelies was heel tevreden met haar actie.

*Wat vind je nu nog moeilijk? Schrijf op:*

-----

-----

-----

## OEFFENING, BIJLES 6                      SUCCEES!

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### Instructie:

- Geef de pv en het ww aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Geef het onderwerp aan.
  - Geef het lijdend voorwerp aan.
  - Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.
- 

1. De klasgenoten ergeren zich enigszins aan de druktemaker van de klas.
2. Mijn goudvis zal vandaag weer rondjes zwemmen in zijn glazen kom.
3. Doe je jas voortaan uit in de klas!
4. Mijn vrienden houden helemaal niet van dansen met elkaar.
5. Vanwege de traditie worden oliebollen en appelflappen alweer door de families gebakken.
6. Aan jou vroeg ik om een rekenmachine tijdens de toets.

*Maak de volgende opdracht:*

7. Maak een enkelvoudige zin met een hww lv en met twee zelfstandige naamwoorden, een bijvoeglijke naamwoord en een voorzetsel.

-----  
-----

B) Woordsoorten: Noteer olw, blw, zn en vz, hww, zww en pers.vnw.

Binnenkort begint ook in Nederland de lange kerstvakantie. In de vakantie kunnen de leerlingen leuke dingen ondernemen, zoals schaatsen en sleeën. Dit kan natuurlijk alleen als er ijs ligt of sneeuw is gevallen. Dan pak je de slee van zolder en heb je pret met je vrienden. Spannende films en mooie boeken komen later aan de beurt.

## **BIJLES 7 GRAMMATICA    SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **Instructie**

*Redekunde:* - Geef pv en wwv aan en verdeel de zin in zinsdelen.

- Geef het onderwerp aan en het lijdend voorwerp.

*Taalkunde:* - Geef aan olw, blw, zn, vz, hww, zww en pers.vnw.

*Ontleed eerst alle zinnen redekundig en daarna taalkundig.*

- 
1. De zorgvuldig ingepakte cadeautjes liggen mooi onder de kerstboom
  
  2. In de avond maakt Eva graag een wandeling met haar vriendin in het donker.
  
  3. Het gekozen voorleesfragment was volgens de docenten van het Camphusianum  
  
goed voorgelezen.
  
  4. Tijdens de vakantie ga ik een erg leuk uitje organiseren.
  
  5. Zij houden van schaatsen op glad natuurijs.
  
  6. Staat de fiets al binnen?

*Wat vind je nu nog moeilijk bij redekunde? (Welke zinsdelen)*

-----

-----

*Wat vind je nu nog moeilijk bij taalkunde? (Welke woordsoorten)*

-----

-----



# **BIJLES GRAMMATICA**

KLAS 1

GYMNASIUM CAMPHUSIANUM

OEFENINGEN

## **OEFENING, BIJLES 1                      SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **A) Instructie:**

- Geef de pv (omcirkelen) en het ww (onderstrepen) aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Noteer op het lijntje voor de zin uit hoeveel zinsdelen de zin bestaat
- 

- ..... 1. De grote jongen staat snikkend in de hoek van de kamer.
- ..... 2. Volgens de directeur moet de leerling over de ruzie hebben gelogen.
- ..... 3. In de vakantie op Kreta hebben mijn ouders armbandjes, tasjes en  
zonnebrillen aangeschaft.
- ..... 4. In de plaatselijke bibliotheek worden griezelige verhalen over allerlei dieren  
spannend voorgelezen.
- ..... 5. Het eindexamen zal door sommige leerlingen helaas niet worden gehaald.
- ..... 6. Hoe leg jij dit voorval straks uit?

### **B) Instructie:**

- Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
- Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended as a guide for handwriting practice.

## OEFFENING, BIJLES 2                      SUCCEES!

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### Instructie:

- Geef de pv (omcirkelen) en het ww (onderstrepen) aan.
- Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
- Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
- Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.

1. Ondanks zijn overgewicht van 80 kilo heeft de levensgenieter opnieuw cola, chips

en taart genuttigd in de kantine tijdens de pauze.

2. Tijdens de feestweek zijn de mensen op een gegeven moment van schrik huilend

weggegaan.

3. Met het schoonmaken deed de hulp haar mooie armband zeker af.

4. De toetsen van de tweede klas worden door de docenten ongetwijfeld meteen

nagekeken.

5. Ik zou alvast gaan werken aan je gedicht en surprise voor Sinterklaas!

6. Doe die pet voortaan onmiddellijk af!

### *Omcirkel het juiste antwoord:*

- |                                                               |                |
|---------------------------------------------------------------|----------------|
| 7. In een zin staat altijd een zww.                           | waar/niet waar |
| 8. In een zin staat altijd een hww.                           | waar/niet waar |
| 9. Een voltooid deelwoord is altijd een zww.                  | waar/niet waar |
| 10. Een persoonsvorm is altijd een hww.                       | waar/niet waar |
| 11. Een infinitief is altijd een hww.                         | waar/niet waar |
| 12. Als er meer dan één ww in de zin staat, is de pv een hww. | waar/niet waar |
| 13. Een infinitief is altijd een zww.                         | waar/niet waar |

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

## OEFFENING, BIJLES 3                      SUCCES!

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### Instructie:

- Geef de pv (omcirkelen) en het ww (onderstrepen) aan.
- Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
- Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
- Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.

**Extra:** geef het lijdend voorwerp aan

---

1. Ik heb gisteren nog aan jou moeten denken!
2. Erger jij je nooit aan de herrie op straat?
3. Wat wordt nu weer gedaan door die jongen?
4. Als beloning werd door de docent glimlachend een filmpje getoond aan de klas.
5. Na veel twijfelen hadden de kinderen van onze school toch gekozen voor de  
  
excursie in het buitenland.
6. Wie bedenkt volgende week opnieuw een goed idee voor onze club?
7. Daar zit je opa gezellig in de stoel van oma te knikkebollen.

***Maak de volgende opdracht:***

8. Maak een enkelvoudige zin die bestaat uit vier zinsdelen en een hulpwerkwoord van de toekomstige tijd.

-----

-----

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

## OEFFENING, BIJLES 4      SUCCES!

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### Instructie:

- Geef de pv (omcirkelen) en het wwv (onderstrepen) aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Geef het onderwerp aan door er kleine streepjes onder te zetten.
  - Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.
  - **Extra:** geef aan lijdend voorwerp
- 

1. Vanwege de enorme belangstelling zijn door de leerlingen uit 5b de kaartjes al

gereserveerd.

2. Wie had eergisteren spontaan de afwas gedaan bij mij thuis?

3. De boeken in de kast worden door de opgewekte schoonmaker fluitend

afgestoft.

4. De docent zal de meeste toetsen van de toetsweek nu inmiddels hebben

nagekeken.

5. De koffie wordt door de man van het café met zorg bereid voor de klant.

6. Ga vanmiddag lekker fietsen!

7. De Uggs zullen na lang sparen worden aangeschaft door Eva.

*Wat vind je nu nog moeilijk? Schrijf op:*

-----  
-----  
-----



[illegible]

## **OEFENING, BIJLES 5                      SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **A) Instructie:**

- Geef de pv en het wwv aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Geef het onderwerp aan.
  - Geef het lijdend voorwerp aan.
  - Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.
- 

1. Werden de pepernoten alweer door Sint en Piet gestrooid in het auditorium van de school?
2. De surprise zal volgend jaar door de leerling nog mooier worden gemaakt.
3. Veel hebben wij gezien tijdens de vakantie op Kreta met het reisgezelschap.
4. Je moet elkaar niet steeds bedotten op 1 april.
5. Het feestje van Sander is door zijn vader enige weken geleden voorbereid.
6. Mevrouw Vrolijk wil meneer Verdriet uit de Emmalaan nog een keer gaan verrassen.

### **B) Woordsoorten: Noteer olw, blw, zn en vz.**

In de mooie tuin liep het kleine meisje verwonderd een rondje. Ze, Annelies, lette goed op. Ze zag hoe prachtig de tulpen bloeiden. Ze plukte snel een bosje. Ze deed een elastiekje om de bloemen. Later zette ze de geplukte bloemen in een vaas op de marmeren schoorsteenmantel. Annelies was heel tevreden met haar actie.

*Wat vind je nu nog moeilijk? Schrijf op:*

-----

-----

-----

A series of horizontal dotted lines for writing.

## OEFFENING, BIJLES 6                      SUCCEES!

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### Instructie:

- Geef de pv en het wwg aan.
  - Verdeel de zin in zinsdelen met rechtopstaande streepjes.
  - Geef het onderwerp aan.
  - Geef het lijdend voorwerp aan.
  - Zet boven elk werkwoord of het een hww, hww vt, hww lv, hww tt of een zww is.
- 

1. De klasgenoten ergeren zich enigszins aan de druktemaker van de klas.
2. Mijn goudvis zal vandaag weer rondjes zwemmen in zijn glazen kom.
3. Doe je jas voortaan uit in de klas!
4. Mijn vrienden houden helemaal niet van dansen met elkaar.
5. Vanwege de traditie worden oliebollen en appelflappen alweer door de families gebakken.
6. Aan jou vroeg ik om een rekenmachine tijdens de toets.

*Maak de volgende opdracht:*

7. Maak een enkelvoudige zin met een hww lv en met twee zelfstandige naamwoorden, een bijvoeglijke naamwoord en een voorzetsel.

-----  
-----

B) Woordsoorten: Noteer olw, blw, zn en vz, hww, zww en pers.vnw.

Binnenkort begint ook in Nederland de lange kerstvakantie. In de vakantie kunnen de leerlingen leuke dingen ondernemen, zoals schaatsen en sleeën. Dit kan natuurlijk alleen als er ijs ligt of sneeuw is gevallen. Dan pak je de slee van zolder en heb je pret met je vrienden. Spannende films en mooie boeken komen later aan de beurt.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

## **BIJLES 7 GRAMMATICA    SUCCES!**

Naam: .....Klas: ..... Datum: .....

### **Instructie**

*Redekunde:* - Geef pv en wwv aan en verdeel de zin in zinsdelen.

- Geef het onderwerp aan en het lijdend voorwerp.

*Taalkunde:* - Geef aan olw, blw, zn, vz, hww, zww en pers.vnw.

*Ontleed eerst alle zinnen redekundig en daarna taalkundig.*

- 
1. De zorgvuldig ingepakte cadeautjes liggen mooi onder de kerstboom
  
  2. In de avond maakt Eva graag een wandeling met haar vriendin in het donker.
  
  3. Het gekozen voorleesfragment was volgens de docenten van het Camphusianum  
  
goed voorgelezen.
  
  4. Tijdens de vakantie ga ik een erg leuk uitje organiseren.
  
  5. Zij houden van schaatsen op glad natuurijs.
  
  6. Staat de fiets al binnen?

*Wat vind je nu nog moeilijk bij redekunde? (Welke zinsdelen)*

-----

-----

*Wat vind je nu nog moeilijk bij taalkunde? (Welke woordsoorten)*

-----

-----

## This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.